

De två gårdarna

Innan järnvägsstationen förlades vid Bro var det en utpräglad landsbygd med de två stora gårdarna Norra och Södra Östbro, vilka finns kvar än idag. Värmlandsbro ligger på den mark som tillhört gårdarna. Den äldsta är Norra Östbro som nämns i äldre skrifter redan 1460. Genom åren har många spännande personligheter bebott gården som adelsfamiljer och officerare. Norra Östbro delades tidigt av till två gårdar och även den andra, Södra Östbro, har drivit ett stort jordbruk genom åren. Idag kallas gårdarna Norbro och Sörbro gård och på Norbro finns en flygel från 1600-talet kvar och ett gammalt magasin.

Järnvägen

Det Värmlandsbro vi ser idag hade inte funnits utan att en järnvägsstation hade placerats här 1879, i närheten av kyrkan och socknens centrum uppe på kullen. Det hade inte heller hetat Värmlandsbro, utan Bro, ett namn som fick förtydligas för att kunna särskilja det från andra platser med namnet Bro. Med stationen kom olika anställda vid järnvägen att bosätta sig här, post och affärer etablerades och skapade ett litet centrum för landsbygden. På 1950-talet etablerades Bronäs industrier som kunde dra nytta av järnvägen. I dag är det vackra och välbevarade stationshuset fortfarande en mittpunkt i samhället i form av det populära Grön Ko café och saluhall.

Modernismen

Den största mängden byggnader i Värmlandsbro är uppförda på 1950-1970-talen, en tid då det byggdes mycket nytt i hela Sverige eftersom människor flyttade in till städer och tätorter för att arbeta inom industrin. I Värmlandbro etablerades Bronäs industrier på 1950-talet, som kom att sysselsätta ca 150 personer. Södra Värmlandsbro planlades 1954, där ett typiskt modernistiskt villaområde växte fram. År 1963 planlades ett helt nytt område i norr vid den gamla gården Brotorp, där villor och radhus sedan byggdes. Skolan invigdes 1953, en modern centrumbyggnad med intilliggande flerbostadshus uppfördes 1964 och Värmlandsbro hade så växt till en tydlig tätort.

Gröna byggnader bedöms vara särskilt värdefulla. Gula byggnader bedöms ha ett visst kulturhistoriskt värde. Svarta linjen visar det inventerade området.

Kulturhistoriskt värdefulla byggnader i Värmlandsbro

Nr 95
BROTORP 1:8

Adress: Mässviksvägen 8

Byggår: 1960

Byggherre: Karl och Irene Green

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Tegelvilla uppförd 1959-60 med fem rum och kök av bergsprängare Karl och Irene Green. 1968 söktes bygglov för en tillbyggnad. Byggnaden är ett fint ex-

empel på en modernistisk villa i det för Säfletrakten så vanliga röda teglet. Den är välbevarad, tidstypisk för byggåret och har ett fint läge och arkitektur med bland annat ett takfall som går ut över den indragna verandan.

Viktiga karaktärsdrag:

- Byggnadens volym och takform med sadeltak som delvis går ut över veranda.
- Röda takpannor.
- Träfönster med smala karmar och bågar.
- Tidstypiskt nätt järnräcke vid veranda och trapp.

Nr 96
BROTORP 1:11 och 1:19

Adress: Andvägen 1-20

Byggår: 1967

Byggherre: Stiftelsen Värmlandsnäsostäder

Arkitekt: Carl Waldenström

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Parhus från 1967 uppförda av Stiftelsen Värmlandsnäsostäder, ritade av Säfles stadsarkitekt Carl Waldenström. Ägs nu av Säflebostäder. Homogen gata med tio parhus som genom garage sitter ihop

i två längor. I slutet av gatan ligger ett pannrum/tvättstuga. Byggnaderna är bara delvis bevarade från sin ursprungliga utformning men har ett visst kulturhistoriskt värde i och med den enhetliga miljön. De är tidstypiska för 1960-talet både i sin arkitektur och i företeelsen med mindre bostäder som en del av modernismens bostadsförsörjning.

Viktiga karaktärsdrag:

- Parhus med sammanbyggda garage till kedjehus.
- Samma färgsättning utmed hela gatan.
- Rött tegel i gavlar, stående panel på långsidor.
- Pannor på taken.
- Nätta trädörrar med ljusinsläpp.

Nr 97
BROTORP 1:19 och 1:20

Adress: Lomvägen 1-20

Byggår: 1969

Byggherre: Stiftelsen Värmlandsnäs bostäder

Arkitekt: Carl Waldenström

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Parhus från 1969 uppförda av Stiftelsen Värmlandsnäs bostäder, ritade av Säfles stadsarkitekt Carl Waldenström. Nuvarande ägare är det kommunala bostadsbolaget Säfle bostäder. Gatan är mycket homogen med nio parhus som sitter ihop i två längor genom garage mellan parhusen. I slutet av gatan ligger en fristående byggnad med pannrum och tvättstuga.

ga. På Andvägen intill ligger liknande parhus. Byggnaderna är bara delvis bevarade från sin ursprungliga utformning men har ett visst kulturhistoriskt värde i och med den enhetliga miljön med flera likadana parhus intill varandra. De är också tidstypiska för 1960-talet både i sin arkitektur och i företeelsen med mindre bostäder som en del av modernismens bostadsförsörjning.

Viktiga karaktärsdrag:

- Parhus med två bostäder per enhet och sammanbyggda garage till kedjehus.
- Samma färgsättning på fasaderna längs hela gatan.
- Rött tegel i gavlar och stående träpanel på långsidorna.
- Pannor på taken.
- Nätta trädörrar med ljusinsläpp.

Nr 98
NORRA ÖSTBRO 1:24

Adress: Brovägen 23

Byggår: 1879

Byggherre: Bergslagens Järnväg (BJ)

Arkitekt: Axel Kumlien

Värdering: Grön – särskilt värdefull

Värdemotivering:

Före detta järnvägsstation som idag är café och saluhall. Järnvägsstationen byggdes 1879 åt Bergslagens Järnväg som hade sin huvudsträcka mellan Falun och Göteborg. Den sydligaste delen av linjen mellan Kil och Göteborg stod helt klar 1879. BJ var Sveriges största privatägda järnvägsbolag och var ett undantag från principen om att längre järnvägar av riksintresse skulle vara statliga. År 1872 fick arkitekten Axel Kumlien i uppdrag att ta fram ritningar till samtliga byggnader som behövdes för banan. Han gjorde ritningar för fyra klasser av stationshus, det i Bro var av typ 2:a klass, i sten. Säfles station är av samma typ fast den har blivit på- och tillbyggd. Stationens övervåning var bostad åt stationsinspektorn, senare stationsmästaren, fram till 1964. Mellan 1879 och 1908 fanns även en poststation

i byggnaden. Banan elektrifierades 1940 och övergick till Statens Järnvägar 1948. Stationen lades ned 1968 och stod sedan tom länge. Efter försäljning 2008 gjordes det om till café och saluhall åt företaget Grön ko. Den före detta järnvägsstationen har ett högt kulturhistoriskt värde då den varit avgörande för tätorten Värmlandsbros framväxt. Det var med järnvägs kommunikationen som orten successivt växte fram med start i lanthandel, bostäder för järnvägspersonal o.s.v. till att bli ett klassiskt järnvägssamhälle. Byggnaden i sig är utvändigt välbevarad och är ett gott exempel på Bergslagens Järnvägars stationshus.

Viktiga karaktärsdrag:

- Formen i en och en halv våning, med två frontespiser och symmetrisk fasad.
- Fasad i rött tegel med alla dess tegeldetaljer.
- Originalfönster i trä med dess indelning och genomgående spröjs.
- Tak lagt med röda tegelpannor.
- Dörrar i trä.
- Texten Värmlands Bro på en putsad fasadyta mot spåret.
- Äldre belysningsarmatur, tex över entréer.

Nr 99
NORRA ÖSTBRO 1:24

Adress: Brovägen 23

Byggår: Någon gång 1879-95

Byggherre: Troligtvis Bergslagernas Järnväg (BJ)

Värdering: Grön – särskilt värdefull

Värdemotivering:

Intill järnvägsstationen ligger en ekonomibyggnad och en jordkällare som troligtvis hört till bostaden i järnvägsstationen. Byggåren är okända, men det borde vara någon gång efter 1879 då stationen är byggd, och innan 1883-95 då den syns på häradsekonomska

kartan. Ekonomibyggnaden ser på grunden ut att ha en äldre del (väster) och en nyare del (öster). Jordkällaren är uppförd i gråsten med tak och är relativt stor. Tillsammans med stationen skapar de en helhetsmiljö som ger förståelse för hur stationsinspektorn/mästaren levde på stationen och hade ett hushåll med dass, ved, matförråd osv i närheten av bostaden, likt andra hushåll. Byggnaderna är från 1800-talets sista decennier och har ett kulturhistoriskt värde.

Viktiga karaktärsdrag:

- Längans karaktär av ekonomibyggnad med rödmålad panel och svarta dörrar.
- Jordkällarens karaktär av jordkällare med väggar av

Nr 100
SÖDRA ÖSTBRO 2:1

Adress: Sörbrovägen mellan 10 och 12

Byggår: -

Byggherre: -

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Den enda kvarvarande ekonomibyggnaden som hört till gården Södra Östbro. Intill låg tidigare stall och ladugård m.fl. byggnader. Byggnadens ålder är okänd men den syns på flygfoto från 1935 och är troligtvis en

av de redovisade byggnader som syns på platsen på häradsekonomska kartan 1883-95, och den kan vara äldre än så. Byggnaden ser vid inventeringstillfället oanvänd ut. Trots att det är en enkel byggnad så har den ett kulturhistoriskt värde då den ger ett sammanhang till gården Södra Östbro. Den visar på en äldre bebyggelsestruktur med många hus på gården och är troligtvis bland de äldsta byggnaderna i Värmlandsbro.

Viktiga karaktärsdrag:

- Stående locklistpanel målad i röd slamfärg.
- Sadeltak med enkelt takmaterial passande till en ekonomibyggnad.

Nr 101
SÖDRA ÖSTBRO 2:9

Adress: Hammarevägen 15

Byggår: 1968

Byggherre: Eskil Mattsson

Arkitekt: Hjalteveds Industri AB

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Tidstypisk villa i mexitegel och taksargar av mörkare liggande träpanel. Villan är uppdelad i olika byggnadskroppar och är typisk för sin tids arkitektur.

Villan ska ha kallats Oskarslund. Den är ett välbevarat och gott exempel på en villa från sent 1960-tal och är en god representant för en utbyggnadsepok i södra Värmlandsbro med villor på Hammarevägen, Hyvelvägen och Sågvägen och har därför ett visst kulturhistoriskt värde.

Viktiga karaktärsdrag:

- Mexitegel i fasaden samt mörkt målad liggande panel i taksargar, garage och under vissa fönster. Kontrasten mellan det vita teglet och de mörkare träpartierna.
- Träfönster med smala karmar och bågar.

Nr 102
SÖDRA ÖSTBRO 2:11

Adress: Hammarevägen 18

Byggår: 1964

Byggherre: Tage Alm

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Tidstypisk villa från 1964 som är välbevarad från byggnadsåret och som representerar en utbygg-

nadsepok i södra Värmlandsbro med villor på Hammarevägen, Hyvelvägen och Sågvägen och därför har ett visst kulturhistoriskt värde.

Viktiga karaktärsdrag:

- Gult tegel i fasaden.
- Träfönster med smala karmar och bågar.
- Entrédörr i ädelträ med rombmönster, sidofönster i färgat glas och ett nätt järnräcke utmed entrétrappan.
- Rödbruna takpannor.

Nr 103
SÖDRA ÖSTBRO 2:15

Adress: Sörbrovägen 10

Byggår: 1912 enligt fastighetsregistret. 1920 enligt boken Sveriges bebyggelse.

Byggherre: -

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Gården Södra Östbro (senare kallad Sörbro) tillkom när gården Östbro delades i två: Norra (ursprungsgården) och denna södra. När detta skedde är oklart, men 1546 och 1561 anges tre gårdar, Västbro, Östbro och Södra Östbro som sammantaget kallas Bro. Gården omnämns även som en egen gård då Anders Svenskes två mågar Gustaf Pålman och Petter Myrtengreen fick varsin gård (norra och södra) efter Svenskes död 1672.

De ägde gårdarna till 1690 då kronan drog in dem. Till gården hörde tidigare större marker och diverse ekonomibyggnader, bland annat ett stall och ladugård nordväst om bostadshuset. I dag finns en ekonomibyggnad kvar. Framför gården finns en björkallé. Byggnaden är uppförd någon gång under 1900-talets två första decennier och det är oklart om det finns något av den äldre byggnaden kvar i denna. Dagens byggnad har ändrats en hel del genom åren men har ett kulturhistoriskt värde i sin mycket långa historia som är ursprunget till tätorten Värmlandsbro.

Viktiga karaktärsdrag:

- Stående träpanel i fasaden.
- Röda tegelpannor på taket.
- Byggnadens form med det delvis valmade taket och symmetriska framsida.

Nr 104
SÖDRA ÖSTBRO 2:50

Adress: Sörbrovägen 13

Byggår: 1978-79

Byggherre: Bro Missionsförsamling

Byggmästare: Ville Gunnarsson

Arkitekt: Isidor Martinsson

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Missionsföreningen från 1879 är den äldsta föreningen i socknen. 1968 bildades SMU Värmlandsnäs. På 1960-talet startade en insamling av pengar för att bygga en missionskyrka i Värmlandsbro. I mitten av 1970-talet skänktes tomten invid Sörbro gård av Säffle kommun. Kyrkan ritades av församlingsmedlemmen Isidor Martinsson som jobbade med att göra ritningar på byggnadsavdelningen på "industrin"

(troligtvis Bronäs Industrier). Den nya kyrkan fick namnet Sörbrokyrkan och invigdes i september 1979. Sedan 1981 kallas församlingen Equmeniakyrkan Värmlandsnäs. Byggnaden har ett visst kulturhistoriskt värde i sin tidstypiska 1970-talsarkitektur och som en offentlig byggnad i centrala Värmlandbro.

Viktiga karaktärsdrag:

- Byggnadens volym med en högre del med spetsigt sadeltak samt en lägre del och pergola däremellan.
- Fasadmaterialen med mexitegel i bottenvåningen och mörkmålade trätor i gavelrösten på den högre delen samt en taksarg runt hela byggnaden i mörkmålat trä.
- Huvudentréns dubbeldörrar och fönster i detalj, i ädelträ m.fl. material.
- Mörk färgsättning på taket.
- Ett fönster med glasbetong på långsidan av kyrkorummet.

Nr 105
VÄSTBRO 1:9

Adress: Brovägen 5

Byggår: 1879

Byggherre: Troligtvis Bergslagens Järnvägar

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Byggnadens ålder är oklar. Enligt boken Sveriges bebyggelse är den byggd 1907, men på häradssekonomiska kartan från 1883-95 finns en byggnad på samma plats. Enligt en muntlig uppgift är den byggd i samband med att järnvägen drogs, alltså 1879. Den gamla landsvägen (från dagens Brovägen över järnvägen och mot Bro kyrka) gick precis öster om huset. Huset

kallas Bolagsgården eftersom anställda vid Bergslagens Järnvägar bodde här. Här fanns fyra eller fem lägenheter. Byggnaden ska även använts som posthus och polishus. Den restaurerades 1956 och 2004 tillägg-sisolerades fasaden och befintlig altan revs och en ny inglasad altan med påbyggd övervåning uppfördes på byggnadens södra gavel. Byggnaden har förändrats mycket men har ändå ett kulturhistoriskt värde som en av Värmlansbros äldsta byggnader, den har dessutom koppling till järnvägen.

Viktiga karaktärsdrag:

- Byggnadens ursprungliga symmetriska volym med två frontespiser och sadeltak.
- Fasad med träpanel målad i tidstypisk färgsättning.

Nr 106
VÄSTBRO 1:27

Adress: Ingen egen adress, mellan Brovägen 5 och 7

Byggår: Ca 1878

Byggherre: Bergslagens Järnvägar

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Järnvägsbro som byggdes av Bergslagens Järnvägar i

samband med att järnvägsbanan drogs 1878-79. Det är en plattbro med betongplatta och fundament av granitblock. Bron har ett kulturhistoriskt värde då det är en originaldel från när järnvägsbanan drogs och stod klar ca 1878. Järnvägen har stor betydelse för Värmlandsbro då tätorten växte fram som ett järnvägssamhälle.

Viktiga karaktärsdrag:

- Granitblock i brons fundament.

Nr 107
VÄSTBRO 1:28

Adress: Brovägen 1

Byggår: Bl.a. 1944 och 1967

Byggherre: –

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Från början Gustav Adolf Gustafssons smidesverkstad som togs över av smeden Birger Höglund år 1919.

Först lantbrukssmiden men när bilismen kom på 1920-talet övergick Höglund till tillverkning av lastbilsflak, hytter och liknande. Så småningom släpvagnar, montering av tipp- och lyftanordningar m.m. på

lastbilar. 1950 övergick rörelsen till Birgers son Thord Höglund och måg Gustav Kvaldén. Verkstadsindustrins namn var Höglunds snickeri- och smidesverkstad samt Höglunds Flak AB. Byggnaden har byggts ut och det är de äldsta delarna som är kulturhistoriskt intressanta. Framför allt den gulputsade längan mot järnvägen som troligtvis är den äldsta delen. Men även till viss mån den vitputsade nordligaste delen. Nya produktionslokaler byggdes 1944 samt 1967. Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som verkstad med över hundra års kontinuitet och som arbetsplats på orten.

Viktiga karaktärsdrag:

- Den putsade fasaden på den äldre delen mot järnvägen.
- Originalfönster i trä med spröjs.

Nr 108
VÄSTBRO 1:32

Adress: Brovägen 3

Byggår: 1860 enligt boken Sveriges bebyggelse

Byggherre: -

Värdering: Gul - visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Bostadshus från år 1860 enligt boken "Sveriges bebyggelse". Byggnaden syns på häradsekonomska kartan 1883-95. Huset låg precis intill gamla landsvägen (som gick från dagens Brovägen över järnvägen och

mot Bro kyrka) precis väster om huset. Under första halvan av 1900-talet bodde Anna och Birger Höglund här som startade verkstaden Höglunds snickeri- och smidesverkstad strax intill. Byggnaden har förändrats mycket och har få exteriöra originaldelar kvar (möjligtvis den utkragade skorstenen i tegel) men har ett visst kulturhistoriskt värde som en av Värmlandsbros äldsta byggnader som fanns redan innan järnvägen drogs och samhället växte.

Viktiga karaktärsdrag:

- Sadeltak med frontespis.
- Stående fasadpanel målad i tidstypisk färgsättning.

Nr 109
ÖSTBRO 2:24

Adress: Hyvelvägen 3A-G

Byggår: 1958 eller 1960

Byggherre: Värmlandsnäs landskommun

Arkitekt: Carl Waldenström

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Radhuslänga med sex bostäder uppförd av kommunen som pensionärshem. Ritad av Sjöfles stads-

arkitekt Carl Waldenström. I närheten finns en till länga, dock mycket förändrad. Radhuslängan har ett samhällshistoriskt värde som f.d. pensionärshem och en tidstypisk modernistisk arkitektur. Den är dock delvis förändrad, troligtvis med tilläggsisolering, och har därför ett visst kulturhistoriskt värde.

Viktiga karaktärsdrag:

- De sex entréerna med trapp, nätta järnräcken, skärmtak och tidstypisk belysningsarmatur.
- Träfönster med smala bågar och karmar.
- Dörrar i trä. Tak med röda pannor.

Nr 110
ÖSTBRO 2:32

Adress: Hammarevägen 4

Byggår: 1959

Byggherre: Aronsson

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Tidstypisk villa från 1959 som är välbevarad från

byggnadsåret och som representerar en utbyggnadsepok i södra Värmlandsbro med villor på Hammarevägen, Hyvelvägen och Sågvägen och därför har ett visst kulturhistoriskt värde.

Viktiga karaktärsdrag:

- Rött tegel i löpförband.
- Träfönster med smala karmar och bågar.
- Entrédörr i ädelträ.

Nr 111
ÖSTBRO 2:38

Adress: Hammarevägen 9

Byggår: 1958

Byggherre: Ev. Lundberg

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Villan kallades Källebo och ska enligt en uppgift vara byggd av stationskarlen Lundberg. Tidstypisk villa från

1958 som är välbevarad från byggnadsåret och som representerar en utbyggnadsepok i södra Värmlandsbro med villor på Hammarevägen, Hyvelvägen och Sågvägen och därför har ett visst kulturhistoriskt värde.

Viktiga karaktärsdrag:

- Mexitegel i fasaden samt brunmålad stående panel i gavelrösten.
- Träfönster med smala karmar och bågar.
- Brunmålad entrédörr med sidofönster och ett nätt järnräcke utmed entrétrappan.

**Nr 112
ÖSTBRO 7:1**

Adress: Södra ny vägen 12

Byggår: 1927 enligt fastighetsregistret

Byggherre: -

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Villa som kallas Björkliden, från 1920-talet (enligt boken Sveriges bebyggelse från år 1920). Ändrad på 1950-talet och då ägd av åkerägaren Arne Andersson. Om- och tillbyggd 1979. På tomten finns en ekonomi-

byggnad med garage samt ett litet rödmålat hus på södra delen av tomten. Villan är i sin stil mer lik villor från 1900-1920 än 1920-talets mer klassicistiska stil. Villan var bland de första i det här området, som lite längre fram skulle bli ett utpräglad villaområde. Den har som årsring och tidsmarkör ett kulturhistoriskt värde. Den är bara delvis välbevarad men har flera typiska drag för en villa från tidigt 1900-tal.

Viktiga karaktärsdrag:

- Formen med spetsigt sadeltak lagt med röda pannor.
- Stående träpanel målad i tidstypisk färgsättning.
- Fönster med karmar och bågar i trä.

Nr 113
ÖSTBRO 13:1

Adress: Östbrovägen 2

Byggår: Invigdes 1953

Byggherre: Bro kommun

Arkitekt: Gustaf Birch-Lindgrens Arkitektkontor

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Dåvarande Bro kommun beslutade 1949 att bygga en skola i Värmlandbro. Den nya skolan blev en central-skola och ersatte tre skolor: Mässviks, Brosäters och Västbros. Den kände arkitekten Gustaf Birch-Lindgrens Arkitektkontor i Göteborg står som arkitekt på

ritningarna från 1950. Värmlandsbro skola invigdes 27 februari 1953. Från början fanns här fyra lärosalar, en slöjdsal, ett bibliotek, kök och matsal. En till skolbyggnad uppfördes 1960 i trä, med ytterligare sex lärosalar. Gustaf Birch-Lindgrens var en för tiden känd arkitekt som ritade många offentliga byggnader, som sjukhus och skolor. Skolan är ett tecken på hur Värmlandbro växte som tätort och fick karaktär av bygdens centralort i mitten av 1900-talet och har ett visst kulturhistoriskt värde.

Viktiga karaktärsdrag:

- Det röda teglet i fasaden.
- Röda pannor på taken.
- Upprepningen av likadana fönster.

**Nr 114
ÖSTBRO 14:1**

Adress: Brovägen 18

Byggår: 1665 enligt boken Sveriges bebyggelse

Byggherre: Troligtvis Anders Svenske

Värdering: Grön – särskilt värdefull

Värdemotivering:

Det som idag är huvudbyggnad på Norra Östbro (även kallad Norbro) var tidigare gårdens flygel. Huvudbyggnaden revs någon gång runt 1940 och såldes som ved till Stockholm. Den förste som vi vet bodde här var Jakob Jakobsson Spakenberg-Bååt 1587, men äldsta belägg för Östbro är redan 1460 (enligt Fornsök). Under början av 1600-talet bodde den första ägarens måg, ryttarmästaren Anders Svenske, på gården. Han var son till Lennart Svenske och Elin Bååt. Om Anders Svenske finns en hel del berättat, bland annat om hans militära bana och om hans arbete som inspektör över Bergslagen. Han pantsatte samtliga egendomar för att på egen bekostnad köpa munskrämmor och utrustning till ett kompani i danska kriget under Karl X Gustav. Anders Svenske drucknade i Mälaren år 1672. Östbro var då pantsatt till mågarna Gustaf Pålman och Peter Myrtengren som båda var ryttmästare. Östbro delades då i Norra Östbro och Södra Östbro, som senare har kallats Norbro (denna gård) och Sörbro. Pålman och Myrtengren ägde gårdarna till år 1690 då kronan drog in dem. Norbro var sedan under tiden 1690-1872 löneboställe för Näs

kompani och här bodde bland annat släkterna Uggla, Hård af Segerstad, von Wachenfeldt, Lilliehöök, Breitholtz, Unger, Ehrencrona, Montgomeru, Svinhufvud och Vennerieus. Då lönebostället upphörde 1872, var den förste arrendatorn major Carl Herman von Axelsson på Mässvik. Efter olika arrendatorer köpte Frans Bäckström gården 1936 av kronan och Norbro kom i privat ägo. Byggnaden är moderniserad 1942 och ombyggd 1959, den östra delen är troligtvis tillbyggd senare. Till gården hör även ett magasin samt en större ekonomibyggnad. En ladugård brann ner 1989. På gården ska även en tidig poststation ha legat. Flygelbyggnaden och hela gården är den äldsta i Värmlandsbros tätort med en lång och intressant historia. Som sådan har den ett högt kulturhistoriskt värde, även om den har ändrats en del genom åren.

Viktiga karaktärsdrag:

- Timrad stomme i en och en halv våning och fasad av stående panel.
- Sadeltak med mittpartier på båda långsidorna som är uppdragna likt frontespiser. (Taket har tidigare varit belagt med skiffer.)
- Tidstypisk färgsättning. Tidigare har den varit rödmålad med tjärade knutar.
- Slamrad naturstensgrund, källare med valv av kilsten, äldre källardörr från utsidan.
- Träffönster indelade i sex rutor i varje luft, med profilerade överstycken.
- Huvudentrén har dubbeldörr och profilerade omfattningar.

Nr 115
ÖSTBRO 14:1

Adress: Brovägen 18

Byggår: -

Byggherre: -

Värdering: Grön – särskilt värdefull

Värdemotivering:

Magasin tillhörande gården Norra Östbro (även kallad Norbro). Se gårdens historia i texten om huvudbyggnaden. Två dörrar på gaveln leder till visthusbodar. På ena gaveln finns en vällingklocka. Magasinets ålder är okänd, men tillsammans med bostadshuset på gården är det troligtvis de äldsta byggnaderna i

Värmlandsbro. Gården drev jordbruk och magasinets storlek är ett mått på gårdens rikedom. Byggnaden bedöms vara särskilt värdefull som en äldre byggnad tillhörande gårdsmiljön vid Norbro.

Viktiga karaktärsdrag:

- Timrad stomme som är klädd med lockpanel, målad med röd slamfärg.
- Magasinet står på stenplintar.
- Svarta dörrar med äldre lås och beslag. Till dörrarna leder små trappor.
- Svarta luckor i olika storlekar.
- Två dörrar på gaveln till visthusbodar.
- Taket är lagt med enkupigt lertegel.
- Vällingklocka på takets ena gavel.

Nr 116 ÖSTBRO 15:1

Adress: Brovägen 27

Byggår: Troligtvis ca 1968, alternativt början av 1960-talet.

Byggherre: -

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Starten till den här industrin var en möbelfabrik som på 1940-talet byggdes vid gården Bronäs. Industrin startades av Gunnar Eriksson och Lennart Myrberg och tillverkade bland annat pinnstolar. Möbelfabriken övertogs av byggmästare Gustav Nordén 1953 och han startade företaget Kubhus som tillverkade monteringsfärdiga hus och baracker. Kubhus fick med tiden namnet Bronäs Industrier och företaget ökade till att sysselsätta ca 150 personer. En stor arbetsplats på den lilla orten, där nya bostäder växte fram. Industribyggnaden utökades successivt och tillverkade förläggingsbyggnader, butiker och

skolpaviljonger under modernismen. När Bronäs Industrier gick i konkurs 1978 gick fem anställda och en utomstående ihop och startade företaget Nybronäs som drev produktionen vidare. År 1990 köptes de upp av Westwood byggsystem och 1997 av Moelven som driver verksamheten idag. Möbelfabriken och mangårdsbyggnaden på Bronäs revs för ett par år sedan för att ge plats åt ett stort lager av baracker. Dagens industribyggnad har utökats flera gånger och är brokig så som karaktären av industrikomplex brukar vara, den har dock en väsentlig roll i bebyggelseutvecklingen av Värmlandsbro som dess största arbetsplats. Industribyggnaden har därför ett visst kulturhistoriskt värde. Arkitektoniskt är det kontorsbyggnaden samt det uppstickande partiet i mitten på framsidan som är av intresse.

Viktiga karaktärsdrag:

- Fasadmaterialiet i rött tegel.
- Det uppstickande partiet med trappgavel på huvudfasaden mot vägen.
- En lång rad med 22 fönster av glasbetong på huvud-

**Nr 117
ÖSTBRO 17:1**

Adress: Brovägen 14

Byggår: 1923

Byggherre: -

Värdering: Gul – visst kulturhistoriskt värde

Värdemotivering:

Här i huset mitt emot järnvägsstationen fanns postkontor, telestation och tre lägenheter. På var sin sida av posthuset, mot vägen, låg två affärshus (som nu är rivna), vilka tillsammans med stationen bildade det första man kan kalla ett centrum i Värmlandsbro. Byggnaden kallas för Solliden och ägdes vid en tidpunkt på 1950 eller 1960-talet av stationsmästaren. Det finns en obekräftad uppgift om att ritningarna till huset ska vara de samma som till Sundstorps

gård i Säffle från 1919, vilken ev. är ritad av Alfred Nordström. Byggnaderna är onekligen mycket lika. Fasaden hade från början en putsad fasad, men är nu klädd med stående panel. Byggnaden har ett centralt läge i Värmlandbro och har haft en offentlig funktion som postkontor. Den har genomgått flera förändringar men har med sitt läge och sin historia ett visst kulturhistoriskt värde.

Viktiga karaktärsdrag:

- Takformen samt takbeläggning med tegelpannor.
- Den symmetriska fasaden mot stora vägen.
- Entrépartiet med trappa och pelare i natursten, tympanonfält och originaldörr i trä.
- Originalfönster med vacker spröjs vid sidan av entrén.
- Fönster med träkarmar och smala karmar och bågar och tidstypisk spröjsindelning för 1920-talet.